

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญภาพ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ต
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	3
ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	3
ทฤษฎีสมมติฐานและกรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
วิธีการดำเนินการวิจัยและสถานที่ทำการทดลอง / เก็บข้อมูล.....	5
แผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย.....	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง.....	13
ภูมิศาสตร์.....	13
ภูมิหลัง.....	15
การคมนาคมและการสัญจรในอดีต.....	21
การอนุรักษ์และการพัฒนา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
เชิงอรรถ.....	40
บทที่ 3 การศึกษาข้อมูล.....	45
บางมังกง.....	46
บางปลาสร้อย.....	52
หนองมน.....	88
บางพระ.....	92
ศรีมหาราชา.....	100
บ้านบางละมุง.....	104
นาเกลือ.....	104

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บ้านเก่า.....	144
บ้านนาตาขวัญ.....	121
บ้านแดง.....	123
บ้านตะพง.....	123
อ่าวสมุทร.....	126
บ้านเกล้ง.....	126
บ้านกร่ำ.....	129
เชิงอรรถ.....	169
บทที่ 4 บทวิเคราะห์.....	177
วิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญ.....	177
วิเคราะห์แบบสอบถามและสัมภาษณ์.....	209
วิเคราะห์ภัยคุกคามและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง.....	213
แนวทางการจัดการอนุรักษ์ (พัฒนา) ทรัพยากรทางโบราณคดีท้องถิ่น.....	215
เชิงอรรถ.....	227
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย.....	229
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	234
เชิงอรรถ.....	235
บรรณานุกรม.....	237
ภาคผนวก.....	245

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ภาพชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ถ่ายทางอากาศมองเห็นพื้นที่จังหวัดชลบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด.....	14
2 เส้นทางสัญจรทางน้ำจากปากน้ำ ผ่านแม่น้ำเจ้าพระยา และลำน้ำที่คดเคี้ยวก่อนถึง กรุงเทพมหานคร บริเวณเส้นทางนี้จะมีเส้นทางแยกเข้าคลองสำโรงพระประแดงเป็นเส้นทางน้ำที่สุนทรภู่ใช้เดินทางสู่จังหวัดระยอง.....	17
3 แผนที่โบราณจากสมุดภาพไตรภูมิฉบับกรุงศรีอยุธยา – ฉบับธนบุรี.....	18
4 แผนที่แสดงเส้นทางสัญจรจากคลองสำโรงผ่านมาแม่น้ำบางปะกง บางปลาสร้อย บ้านหนองมน บางพระ บางละมุง จนถึงเมืองระยอง เมื่อ พ.ศ. 2469 ของ กรมราชเลขาธิการ.....	19
5 เส้นทางนิราศเมืองแกลง ขณะผ่านมาถึงจังหวัดระยอง.....	21
6 ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี มาตรฐาน 1 : 50,000 (โดยประมาณ).....	22
7 แผนที่แนวชายฝั่งทะเลเดิมในสมัยโบราณแสดงถึงการพัฒนาของชุมชนโบราณ ใกล้เคียงในช่วงเวลาเดียวกัน.....	23
8 แผนที่สมัยกรุงศรีอยุธยาแสดงเมืองชายทะเลภาคตะวันออกและระยะทางจาก เมืองศรีอยุธยา.....	26
9 ภาพลายเส้นบางส่วนโดยคณะสำรวจของนายองริมูโอต์ พ.ศ. 2401 - 2403.....	28
10 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จโดยเรือไฟขนาดเล็กพร้อมด้วย พระราชวงศ์และข้าราชการบริพารขณะโดยเสด็จมาขึ้นที่ท่าหลวงเมืองจันทบุรี (ตรงข้ามวัดจันทนาราม).....	29
11 แผนที่ไตรภูมิสมัยกรุงศรีอยุธยาปรากฏชื่อเกาะสีชัง.....	47
12 ทศนิยมภาพเขาสามมุขฝั่งด้านทิศเหนือ พ.ศ. 2522.....	48
13 ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง ตำบลบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา เขตต่อเนื่องจังหวัดชลบุรี.....	48
14 ศาลเจ้าพ่อสาคร (ซ้าย) เจวีร์ดาบในศาลเจ้าแม่ทับทิม (ขวา) สิ่งศักดิ์สิทธิ์ดั้งเดิม ในพื้นที่บางปะกง ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2550.....	49
15 เจวีร์ขนาดและรูปร่างต่าง ๆ ภายในศาลเจ้าพ่อแสนลาย ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง	50
16 แผนที่แสดงพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำบางปะกงลงมาบริเวณเมืองศรีฟโล และบางปลาสร้อย จังหวัดชลบุรี.....	52

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
17 แผนที่แสดงเขตผังเมืองชลบุรี.....	53
18 โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ค้นพบจากบริเวณตัวเมืองศรีพโล.....	54
19 แผนที่แสดงเขตบางปลาสร้อยและใกล้เคียง.....	55
20 เรือนปลูกสร้างในทะเลของชาวบางปลาสร้อยและใกล้เคียง.....	56
21 เรือนปลูกสร้างในทะเล (ซ้าย) และการสัญจรของผู้คนในสะพานหลวงพ.ศ. 2492 (ขวา) ขอยด้านหลังถนนวชิรปราการระหว่างซอยที่สามารกกับพิพิธสถาน ถ่ายเมื่อ พ.ศ. 2553 (ล่าง).....	58
22 เรือนไทยห้องดินบนสะพานยาว (ที่สามารก) เดิมถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2553.....	59
23 วัดใหญ่อินทาราม จังหวัดชลบุรี ปรากฏหลักฐานศาลาโถงและมณฑปเก่า.....	60
24 พระประธานภายในพระอุโบสถวัดใหญ่อินทาราม.....	61
25 จิตรกรรมฝาผนังด้านทิศเหนือวัดใหญ่อินทาราม ภายในห้องภาพพระมหาชนก.....	62
26 ศาลาทรงธรรมสร้างเลียนแบบศาลาการเปรียญเดิมที่สร้างด้วยไม้ (ซ้าย) ไม้แกะสลักรูปพระอินทร์ (ขวา) ภายในพระอุโบสถวัดใหญ่อินทาราม.....	63
27 มณฑปที่ประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาด้านหน้าพระอุโบสถ วัดใหญ่อินทาราม.....	64
28 ศาลาการเปรียญหลังเก่าวัดใหญ่อินทาราม (ขวา) มุขบกในศาลาทรงธรรม สมัยกรุงศรีอยุธยา (ซ้าย).....	65
29 อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินด้านหน้าวัดใหญ่อินทาราม (ซ้าย) หลวงพ่อเลยองค์จำลองพระพุทธรูปทรงเครื่องใหญ่สมัยกรุงศรีอยุธยา (ขวา).....	66
30 โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ มีปรากฏจำนวนมากภายในวัดใหญ่อินทาราม...	67
31 จิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดคันสน ตำบลบางปลาสร้อย.....	68
32 จิตรกรรมฝาผนังวัดราษฎร์บำรุง ตำบลมะขามหย่ง ตอนโปรดขฤลิสามพี่น้อง.....	69
33 วัดสวนตาลสร้างตามแบบอาคารทรงจีน.....	70
34 ศาลาว่าการเมืองชลบุรีปัจจุบันคือเทศบาลเมืองชลบุรี และศาลจังหวัดชลบุรีเดิม.....	70
35 ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองเดิม (ซ้าย) ศาลหลักเมืองหลังนี้ได้รับการปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2539 มีโครงสร้างเพริชวขึ้น (ขวา).....	71
36 เจว็ดมีขนาดและรูปทรงหลายลักษณะ ภายในศาลเจ้าพ่อหลักเมืองมีชื่อเรียกได้แก่ เจ้าแม่สามมุข พระทรงเมือง พระหลักเมือง ฯลฯ.....	72
37 เจว็ดภายในศาลเจ้าพ่อหลวงเขียนรูปเคารพบุคคลและเทพารักษ์ภายในแผ่นเจว็ด.....	73
38 เรือนแบบห้องดินชายทะเลซอยที่สามารก (ซ้าย) ฝาเรือนบ้าน (ขวา) มีปรากฏอยู่ทั่วไป 74	

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
39 บริเวณท้ายซอยระหว่างท่าเรือพลีและเสริมสันติเป็นชายทะเล (ซ้าย) ปากซอย ท่าเรือพลีขวามือมีศาลเจ้าอีกเกียน (ขวา).....	75
40 อาคาร เรือน ชุ่มประตุ คั้งเดิมในซอยท่าเรือพลี และสำราญราษฎร์.....	76
41 บริเวณปลายสะพานด้านหน้าเมืองชลบุรีเดิม เมื่อ พ.ศ. 2498	77
42 ปากซอยเสริมสันติฝั่งตรงข้ามคือ ศาลเจ้าพ่อสาคร (บน) ท้ายซอยมีเรือน แบบท้องถิ่นชายทะเลเลขที่ 696ชม (ล่าง).....	78
43 ภาพลายเส้นแสดงเรือนไทยท้องถิ่นในทะเลบ้านสมพล พงศ์ไทย เมื่อพ.ศ.2467....	80
44 ฝาขัดตะของเรือนท้องถิ่นชายทะเลฝั่งตรงข้ามบ้านสมพล พงศ์ไทย (ซ้าย) การทำกะปิ พ.ศ. 2505 (ขวา).....	80
45 ร้านไม้ไผ่ตากกะปิ พ.ศ. 2505 (ซ้าย) นาฬิกาเก่ารัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4) (ขวา) บ้านสมพล พงศ์ไทย.....	81
46 ประเพณีวิ่งควายจังหวัดชลบุรี.....	83
47 การถีบกระดานหาหอย การหาเลี้ยงชีพคั้งเดิมสมัยกรุงศรีอยุธยาลงมา.....	83
48 จิตรกรรมฝาผนังวัดเสม็ด เนื้อเรื่องภายในภาพแสดงการทำไผ่และถีบกระดานหาหอย	84
49 การทำประมง การค้าขายสัตว์น้ำจากทะเลบริเวณสะพานปลา (ซ้าย) ตลาดล่าง ที่บางปลาสร้อย (ขวา).....	85
50 เรือนค้าริมทางแบบชั้นเดียวในซอยท่าเรือพลี (ซ้าย) ศาลเจ้าดี๊ ซอยเสริมสันติ (ขวา)	86
51 อุปรากรจีน “จีว” ในซอยท่าเรือพลีบริเวณศาลเจ้าฮกเกี้ยน (ซ้าย) การกองข้าว ที่ศรีราชาเริ่มตั้งแต่ที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองชลบุรี (ขวา).....	87
52 แผนที่แสดงชุมชนในเขตตำบลแสนสุข (หนองมนเดิม).....	87
53 เส้นทางสายสุขุมวิทจากโรงพยาบาลชลบุรีไปหนองมนก่อน พ.ศ. 2500.....	88
54 พระอุโบสถวัดบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2551...	89
55 ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดบางเป้ง.....	89
56 บ้านทรงไทยแบบท้องถิ่นตำบลแสนสุข ของสมควร สมนวน (ขวา) และตำบลบ้านปึก (ซ้าย).....	90
57 พระอุโบสถและเจดีย์วัดกลางคอน ตำบลแสนสุข.....	91
58 พระอุโบสถวัดศาลาล้อมหลังเก่า.....	92
59 จิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถหลังเก่าวัดศาลาล้อม.....	93

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
60 ศาลเจ้าแม่สามมุข บนเขาสามมุข สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองชลบุรีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา (ซ้ายล่างและขวา) ศาลเจ้าแม่สามมุขมองจากแหลมแท่นเห็นศาลาราชนาวิ เมื่อก่อน พ.ศ. 2500 (บนซ้าย).....	94
61 เจ็ดภาพเทพารักษ์ภายในศาลเจ้าพ่อสุวรรณรอยलों.....	95
62 การประกอบอาชีพประมงและการต่อเรือมีปรากฏตามชายฝั่งทะเลชลบุรี ตั้งแต่ บ้านโขดลงไปถึงสัตหีบ.....	96
63 ประเพณีก่อพระทรายวันไหล ตำบลแสนสุขริมหาดบางแสน.....	97
64 มณฑปพระพุทธบาททางพระ และอักษรจารึกของชาวจีน.....	98
65 ประเพณีแห่พญายมของชาวบางพระ พ.ศ. 2552.....	99
66 แผนที่โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.....	100
67 เรือนพักผู้ป่วยในทะเลโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.....	101
68 ตึกพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า อาคารอนุรักษ์โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์.....	102
69 ประเพณีกองข้าวศรีราชา.....	102
70 เกาะลอยศรีราชา.....	103
71 แผนที่แสดงเขตพื้นที่บางละมุงและใกล้เคียง.....	105
72 เจดีย์บรรจุอัฐิทหารไทย - จีน วัดท่ากระดาน บางละมุง.....	106
73 พระอุโบสถวัดโบสถ์ร้าง ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2551.....	107
74 พระอุโบสถวัดนางเสวยฐี (ร้าง) ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัย ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2551.....	108
75 พระอุโบสถแก้ววัดสว่างฟ้าพุทธาราม ภายในประดิษฐานพระพุทธรูป มีอายุ 220 ปี.....	109
76 ภูมิประเทศด้านทิศตะวันตกของบางละมุง มีการทำประมง ทำโป๊ะ ต่อเรือ (ล่างและซ้ายขวา) จิตรกรรมฝาผนังวัดเสม็ดมีเนื้อเรื่องการทำโป๊ะ ภาพและลายเส้น การทำโป๊ะ (ขวา).....	110
77 เทศกาลประเพณีวันไหล (ขวา) กองข้าว (ซ้าย) ที่บางละมุง.....	111
78 แผนที่ทางอากาศแสดงเส้นทางนิราศเมืองแกลงจากทางพระ - นาเกลือ (ขวา) แสดงเขตพื้นที่บางละมุง และวัดสำคัญ (ซ้าย).....	112
79 เส้นทางนิราศขณะเดินทางผ่านมาบริเวณบ้านชากลูกหญ้า หรือชากกกล้วย มีหมุดกวี จุดที่ 6 ติดตั้งไว้ ฝั่งตรงข้ามมีต้นยางขนาดใหญ่ตามที่ระบุไว้ในนิราศ.....	113

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
80 พระอุโบสถวัดบ้านเก่า และฐานเจดีย์มีสภาพทรุดโทรมมากขาดการดูแลจากผู้เกี่ยวข้อง ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2551.....	115
81 หอไตร วัดบ้านเก่า จังหวัดระยอง.....	116
82 การรื้อสวดวัดบ้านคอน ตำบลบ้านค่าย เป็นการสาธิตให้นักเรียนชม พ.ศ. 2551....	117
83 หนังสือวัดบ้านคอนอายุ 200 ปี จังหวัดระยอง (ซ้าย) การขีดหนังสือใหญ่ของนักเรียนในปัจจุบัน (ขวา).....	118
84 ภาพถ่ายแสดงการส่งฟ่อนข้าวและอุปกรณ์การเกี่ยวข้าว จุฑารัตน์ กอบนวรรณ์เขียนภาพ.....	119
85 เกวียนในเขตรยองและใกล้เคียงมีล้อใหญ่ มีการตกแต่งตามส่วนประกอบต่าง ๆ	120
86 พระอุโบสถเก่าวัดนาตาขวัญ (ซ้าย) และเจดีย์ข้างพระอุโบสถ (ขวา).....	121
87 แผนที่ทางอากาศแสดงเขตพื้นที่วัดบ้านแลง วัดนาตาขวัญและวัดบ้านเก่า.....	122
88 แผนที่ทางอากาศแสดงเขตพื้นที่วัดบ้านแลงและวัดนาตาขวัญ.....	123
89 พระอุโบสถเก่าวัดบ้านแลง และหอไตร ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2550.....	124
90 พระอุโบสถและเจดีย์วัดตะพงใบ มีคำกลอนในนิราศระบุไว้ชวนให้เชื่อว่าเป็นวัดเดียวกัน.....	125
91 แผนที่ตำบลชากพระบุรีพื้นที่เกี่ยวข้องเส้นทางนิราศหลายจุด.....	126
92 ศาลเจ้าปู่โตะกงหรืออ้าวสมุทร ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2552.....	127
93 แผนที่เส้นทางนิราศเมืองแกลงโดยรวมและรายละเอียดตามหมุดกวีบริเวณจังหวัดระยอง	128
94 แสดงความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่วังสำนักใหญ่และใกล้เคียง ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2551	129
95 รูปจำลองอนุสาวรีย์สุนทรภู่เก่า ศิลป์ พีระศรีออกแบบปัจจุบันนำไปก่อสร้างไว้ที่สวนสาธารณะเทศบาลเมืองแกลง (ซ้าย) อนุสาวรีย์ที่บริเวณวัดป่ากร่ำเดิมออกแบบและควบคุมโดยสำนัก ศิลากร (ขวา).....	130
96 อนุสาวรีย์สุนทรภู่ นางเงือก และนางผีเสื้อสมุทร ที่ตั้งวัดป่ากร่ำเดิม.....	131
97 พระพุทธรูปวัดป่ากร่ำ (ซ้าย) พระพุทธรูปทรงเครื่อง (ขวา) และเครื่องเบญจรงค์ (ล่าง) ค้นพบบริเวณตำบลกร่ำ.....	132
98 สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของหนองจรง บึงสำนักใหญ่ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ถ่ายภาพเมื่อ พ.ศ. 2551.....	133
99 วัดพลางช้างเผือก จังหวัดระยอง.....	134
100 ภายในศาลเจ้าพ่อสาคร ตำบลบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	178

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
101 ศาลเจ้าพ่อที่บางปลา อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ.....	179
102 จิตรกรรมฝาผนังห้องเวชสันดรชาดก กัณฑ์ทศพร มีเนื้อเรื่องเขียนภาพเจี๊วด พระภูมิเจ้าที่ ศาลเจ้าจีน วัดสุวรรณาราม ริมคลองบางกอกน้อย.....	179
103 เจี๊วดเขียนภาพเทพารักษ์ท้องถิ่นทรงจระเข้ สุชาติ เถาทอง วาดภาพ.....	180
104 เจี๊วดภายในศาลเจ้าพ่อสาคร จังหวัดชลบุรี.....	181
105 ลายเส้นแสดงรูปลักษณะของเจี๊วด.....	182
106 เจี๊วดพบจากบางปลาสร้อยและบางปะกง.....	183
107 แผนที่สมัยสมเด็จพระนารายณ์ระบุชื่อบางปลาสร้อยและจันทบูร.....	184
108 แผนที่แสดงเขตตัวเมืองชลบุรีตามแนวถนนวิชิตปราการ.....	185
109 ลายเส้นเจี๊วดเก่าวัดอ่างศิลา สมัยอยุธยาตอนกลางลงมา เขียนภาพโดยภาสกร แสงสว่าง (ซ้าย) ภาพอุโบสถ เจี๊วด วัดอ่างศิลาใน เมื่อ พ.ศ. 2435 มองเห็นเจี๊วดมีภาพครุฑ ที่ส่วนฐาน (ขวา).....	187
110 ถนนโพธิ์ทองมีบ้านเรือน วัด ตั้งอยู่สองฟากฝั่ง เมื่อ พ.ศ. 2497.....	187
111 สถาปัตยกรรมรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.....	188
112 ตลาดล่างในเขตบางปลาสร้อยมีวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมหลายด้าน.....	189
113 ลายเส้นภาพชุมชนชาวน้ำบางปลาสร้อย คัดลอกจากภาพถ่ายเก่าเมื่อประมาณ 100 ปี มาแล้ว สุชาติ เถาทอง ผู้วาด (ภาพซ้าย) ชุมชนชาวน้ำตื้นหรือชายฝั่งระหว่าง ซอยเสริมสันติและท่าเรือพลี (ภาพขวา).....	190
114 สภาพปัจจุบันของบ้านและชุมชนประจักษ์ของหลวงอำนาจ จินนิกร หรือคนรุ่นหลังเรียกว่า บ้านคุณยายหยี่ที่สะพานหัวค่าย มองเห็นซอยด้านหน้าตามแนวสะพานเดิม และที่ตั้งบ้านเรือนเรียงคู่ขนานกันไป	191
115 บ้านเรือนย่านท้ายบ้าน ตำบลบางปลาสร้อย มีวัดใหญ่อินทารามและศาลเจ้าพ่อ หลักเมืองเป็นศูนย์กลาง.....	192
116 ชุมชนย่านจีนในซอยท่าเรือพลี หรือสะพานศาลเจ้าเดิม.....	193
117 กระซังและขน้าเลี้ยงปลาด้านหน้าเมืองชลบุรี.....	194
118 ประเพณีแห่เจ้าพ่อพลูยม บางพระ พ.ศ. 2552.....	195
119 เรือนไทยท้องถิ่นเลขที่ 6 หมู่ 4 ตำบลแสนสุข พ.ศ. 2550 (ปัจจุบันปรับพื้นที่แล้ว)	196
120 ศาลเจ้าแม่สามมุขแห่งใหม่ฝั่งทิศเหนือสร้างตามแบบศิลปะจีน.....	197
121 แผนที่แสดงเขตวัดบางละมุงและใกล้เคียง สุชาติ เถาทอง เขียนภาพ.....	198

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
122 ต้นสนที่วัดบางละมุง (ขวา) พระอุโบสถหลังเดิมมีขนาดเล็กกระทัดรัด.....	199
123 การเขียนแบบโบสถ์เก่าวัดนางเสธฐี เพื่อการอนุรักษ์โดยสำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี.....	200
122 ต้นสนที่วัดบางละมุง (ขวา) พระอุโบสถหลังเดิมมีขนาดเล็กกระทัดรัด.....	199
123 การเขียนแบบโบสถ์เก่าวัดนางเสธฐี เพื่อการอนุรักษ์โดยสำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี.....	200
124 สุนทรภู่ขึ้นกุฏิพบบิดาที่วัดปากร่ำ (ขวา) และขณะนั่งเรือท่องเที่ยวไป ตามที่ต่าง ๆ (ซ้าย).....	202
125 ลายเส้นเจดีย์แบบท้องถิ่นระยอง.....	203
126 อนุสาวรีย์สุนทรภู่ฝีมือศิลปิน พีระศรี ออกแบบปัจจุบันตั้งอยู่ที่สวนสาธารณะ เทศบาลเมืองแกลง.....	204
127 ลายเส้นแสดงอนุสาวรีย์จำลองที่วัดปากร่ำ อำเภอแกลง.....	205
128 การทอเสื่อหลังวัดท่าเรือ อำเภอแกลง.....	207
129 ผนังใหญ่วัดบ้านดอน (ขวา) และการลำสวด (ซ้าย).....	207
130 การทอเสื่อรูปแบบใหม่ตามสมัยนิยมที่แกลง.....	213
131 แสดงตำแหน่งเขตชุมชนที่มีความหนาแน่นในเขตจังหวัดชลบุรีและระยอง.....	214

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านความรู้เกี่ยวกับทรัพยากร โบราณคดีในท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบ และประชาชนในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง.....	165
2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการเห็นคุณค่าของทรัพยากร โบราณคดีท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบ และประชาชน ในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง.....	166
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากร โบราณคดีท้องถิ่นตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบ และประชาชน ในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง.....	167
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาทรัพยากร โบราณคดีท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบ และประชาชน ในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง.....	168
5 การประเมินคุณค่าความสำคัญของทรัพยากรโบราณคดีท้องถิ่น.....	208
6 วิเคราะห์ศักยภาพของทรัพยากรทางโบราณคดีท้องถิ่น.....	216
7 การจัดการทรัพยากรโบราณคดีท้องถิ่น.....	218

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงวิธีการจัดการบนฐานการอนุรักษ์และการพัฒนา.....	4
2 บรรเทาความเชื่อมโยงบนเส้นทางนิราศ.....	209
3 วิธีการจัดการอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรโบราณคดี ท้องถิ่น.....	226